

“Jeg ønsker en død, verden vil kunne høre”

Fatma Hassona

Anmeldelse af filmen “Put your Soul on your Hand and Walk”

Oversættelse af Clarisse Fabres anmeldelse i *Le Monde*, dateret 24 september 2025.

Anmeldelsen har titlen:

SEPIDEH FARSI VISER OS DEN MYRDEDE PALÆSTINENSISKE FOTOGRAF OG DIGTER

Man må forestille sig en ung kvindes blide ansigt, der altid kommer til syne i det samme smalle billede, vertikalt på den bærbare telefon. Det er billedet af den palæstinensiske fotograf og digter Fatma Hassona, der bærer vidnesbyrd om den tragiske dagligdag i Gaza og i et år – fra den 24 april 2024 til den 15 april 2025 – svarer på de regelmæssige opkald fra den iranske filminstruktør Sepideh Farsi.

Man må forestille sig den guldgrube af mod, som Fatma Hassona udfolder under alle disse filmatiserede samtaler for at kunne opvise så lysende et smil og svare “ja, det går”, mens en syndflod af katastrofer vælter ind over den palæstinensiske enklave uge efter uge.

Man må også forestille sig den angst, der griber den iranske filmskaberske, når hun indtaster fotografens nummer. Kommer “Fatem”, som hun bliver kaldt, mon til syne på den lille skærm? Var hun endnu i live? Den 16 april om natten døde Fatma Hassona i en alder af 25 år sammen med flere medlemmer af sin familie som offer for et målrettet israelsk angreb: En drone affyrede to missiler mod den etage, hvori hun boede.

Aften før havde Sepideh Farsi kunnet meddele hende, at den dokumentarfilm, der var blevet skabt under deres møder, “Put your Soul on your Hand and Walk”, var blevet udvalgt til Cannes’ parallelle afdeling ACID (Association du cinéma independant pour sa diffusion).*) Den begejstrede samtale af 15 april blev deres sidste: “Har du hørt om Cannes?” – Jada!” Dokumentarfilmen har premiere den 22. september, mens præsident Emmanuel Macron foran FN’s Generalforsamling holder sin tale om anerkendelsen af staten Palæstina, og mens Israel intensiverer såvel sin krigsførelse i Gaza som sin kolonisering af Vestbredden.

Født i Teheran 1965 og i eksil siden sit 18 år efter at have været i fængsel kunne Sepideh Farsi straks genkende sig selv i Fatma Hassona. “Jeg forstod i hvor høj grad vores to liv var mærkede af krigene og af murene”, udtaler hun i begyndelsen af filmen. Filminstruktøren befandt sig i Cairo, da hun fik kontakt med Fatma Hassona. Således begyndte udvekslingerne mellem de to kvinder, pixelsøstre alt efter hvad vilkårene tillod i deres Internetforbindelser: Fotografen beretter om sin dagligdag under bomberegneren og manglen på mad, mens filminstruktøren støtter hende så godt hun kan i kraft af det venskab, der er ved at opstå. Tilskueren bygger selv broen mellem de to verdner, mellem ruinlandskabet fra Fatems vindue og katten i filminstruktørens hus, der er på rejse for at lancere en anden film.

Som ildfluens begravelsesfilm indeholder “Put your Soul on your Hand and Walk” alle de værdifulde udsagn fra Fatma Hassona, hendes uovertrufne værdighed, hendes grænseløse mod: “Vi vil le og leve vores liv, uanset om Israel vil det eller ikke” siger hun til filminstruktøren. Og endvidere, når filminstruktøren spørger hende, om hun ikke er bange:

“Vi har ikke noget at miste”. Når Fatma Hassona gik ud for at tage sine billeder, så vidste hun, at hun risikerede at miste livet, men der var noget stærkere, der fik hende til at holde ud og blive ved. Det er meningen med filmens titel: “læg din sjæl i din hånd og gå videre”.

Det er det samme med hendes smil, der blænder os, så resten kan forblive skjult. Filminstruktøren må udvise al sin nænsomhed og finfølelse for at spørge Fatem, om hun har fundet noget at spise, om det er sandt, at vandet i Gaza er blevet forurenet. Og alt som ugerne går, må Fatma indrømme, at hun har svært ved at koncentrere sig, fordi hun er sulten. Fordi hun ikke kan udholde krigen. Fordi hendes bedstemoder er død. Fordi alle bygninger styrter sammen omkring hende. Og alt det fortæller hun alligevel med et smil, og med sit smukke slør over håret, et slør der er af forskellig farve alt efter tidspunktet på dagen og sæsonen.

Fatem er knust, men hun viser det ikke. Hun synes at have lukket sin ulykke til i Gazas fængsel for at kunne vise tilskueren et lattermildt ansigt. Hun er den sol, som ikke blegner i de uendelige dage på et område, der hele tiden oplever det samme mareridt. Den seneste opgørelse fra de Forenede Nationer opregnede flere end 64.000 døde i Gaza striben.

Fatem ønskede at give personerne en legemlig tilstedeværelse. Herom vidner den præcision, hun gjorde brug af i sine fotografier, der snart var varme af den indrammende azurblå himmel, snart iskolde som en hånd, der stikker ud mellem murbrokkerne. Der kommer nu en bog, der bærer titlen *Les Yeux de Gaza. Fatma Hassona* [Gazas øjne. Fatma Hassona] fra forlaget Textuel. Den er på 144 sider og udkommer den 24 september (29 €). I begyndelsen af bogen kan vi læse dette citat fra fotografen: “Jeg ønsker ikke blot at være en kort bemærkning i en avis eller et tal nederst på en spalte. Jeg ønsker en død, verden vil kunne høre (...)”.

*) Den uafhængige sammenslutning for filmspredning. O.a.

Dokumentarfilm af Sepideh Farsi. En fransk, palæstinensisk, iransk produktion. Denne anmeldelse er oversat fra fransk til dansk af Carsten Juhl.